Q·3321 S.P.P. [2022-23]

Bookshelf - iPublishCentral
ebooks.himpub.com

Search

Advanced Search

eBooks

Filter By

All Books 1

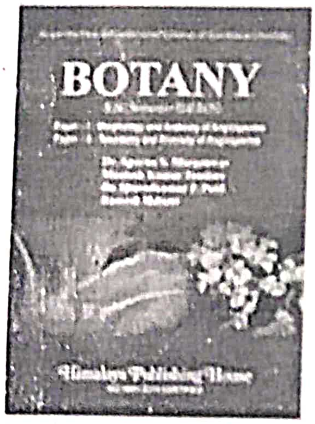

Botany

Gondwana University (CBCS, Semester II)

By: Aparna S Margonwar, Mantesh Kumar Tondare, Sharadkumar P Patil, Ramesh Halami

ISBN13: 978-93-5495-364-4

Description : We have great pleasure in placing this book "Morphology and Anatomy of...

Read Online

Bhagwantrao Arts & Science College * Etapalli * SEAL

Principal
Bhagwantrao Arts & Science
College, Etapalli Dist. Gadchiroli

Botany
ebooks.himpub.com

Bhagwantrao Arts & Science College * Etapalli * SEAL

ABOUT THE AUTHOR

Dr. Aparna S. Margonwar, M.Sc., M.Phil, Ph.D., is working as an Assistant Professor and Head, Department of Botany at Shri Sadguru Saibaba Science College, Ashti. She has 14 years of teaching experience at U.G. level. She had published research papers in international journal. One book is published in Lambert Publication, Germany. Member of Juvenile Justices Board from 2015. She had received awards like Mahatma Jyotirao Fule Teacher Award (2012), Dr. Ambedkar Fellowship National Award and Pariyawaran Mitra Award (2013).

Manlesh Kumar Tondare, is presently working as an Assistant Professor at Shri J.S.P.M. Arts, Commerce and Science College, Dhanora (Dist. - Gadchiroli). He has a teaching experience of 6 years at undergraduate level and 3 years at postgraduate level. He had published research papers at international and national journals.

Dr. Sharadkumar P. Patil is presently working as an Assistant Professor and Head of Botany Department at Bhagwantrao Arts and Science College, Etapalli, Dist. Gadchiroli affiliated to Gondwana University, Gadchiroli.

He has 6 years, teaching experience and 10 years Research experience. He had attended and presented research papers in national and international conferences, Seminars and Workshops. He has published research papers in national and international peer-reviewed journals.

Ramesh Halami has done his post graduation in Botany in 1991 with specialization in Reproductive Biology of Angiosperm. He has done his M.Phil during 2007. His area of interest is Palynology, Taxonomy, Reproductive Biology of Angiosperm, Plant Anatomy and Ethnobotany. He is teaching under-graduate students since 1992. Presently, he is working as Assistant Professor, Department of Botany, R.D. College of Science Aheri. He has 24 years Teaching experience.

He has contributed to write this book for B.Sc. Semester II, Botany Paper - II, Gondwana University Gadchiroli Botany syllabus.

www.himpub.com

ISBN: 978-93-5495-364-4 ESB 0255

Back Cov 0 pages remaining

Principal
Bhagwantrao Arts & Science
College, Etapalli Dist. Gadchiroli

2022-23 – VAD-chap

– ISBN
– Publishers

Bhagwantrao Arts & Science College
SEAL
Etapalli

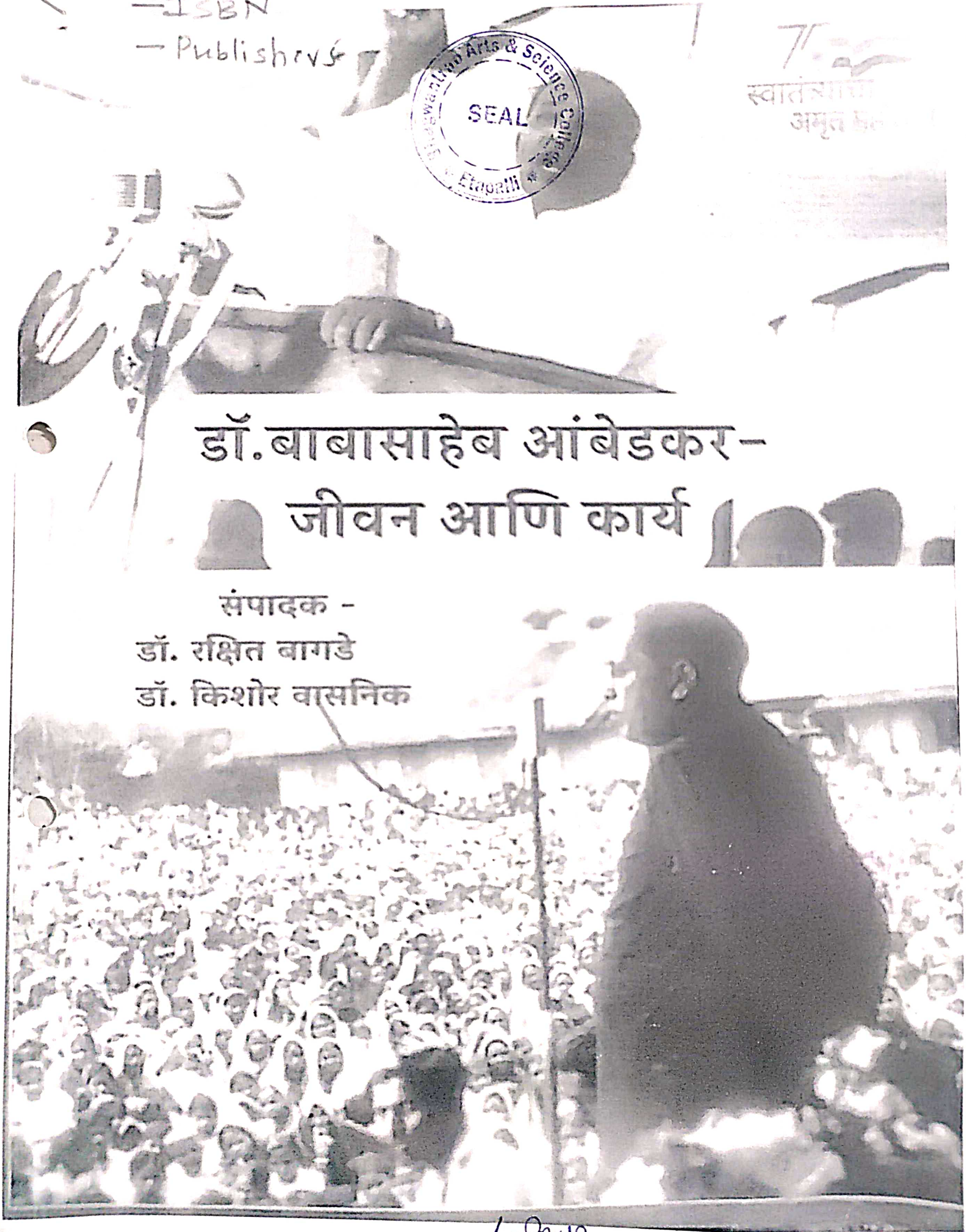

डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर- जीवन आणि कार्य

संपादक -
डॉ. रक्षित बागडे
डॉ. किशोर वासनिक

Principal
Bhagwantrao Arts & Science
College,Etapalli Dist.Gadchiroli

CamScanner

Arts & Science College SEAL

9	**डॉ. बाबासाहेव आंबेडकर यांचे कौटुंबिक जीवन** - प्रा. डॉ. विश्वनाथ आत्माराम दरेकार, सहाय्यक प्राध्यापक, राज्यशास्त्र विभाग भगवंतराव कला व विज्ञान महाविद्यालय, एटापल्ली जि. गडचिरोली	60-65
10	डॉक्टर बाबासाहेब आंबेडकर एक अर्थतज्ञ – डॉ. मोहन व्यंकटराव वंडे, सहयोगी प्राध्यापक व अर्थशास्त्र विभाग प्रमुख, मास्टर दिनानाथ मंगेशकर महाविद्यालय औराद शहाजनी,ता. निलंगा जि. लातूर	66-70
11	**डॉ. बाबासाहेव आंबेडकर यांची कार्यामागील वैचारीक भूमिका** - प्रा. डॉ. अजय पेत्रस बोरकर, सिध्दार्थ महाविद्यालय चिचपल्ली (कार्य.प्राचार्य)	71-76
12	**एक आर्थिक विचारवंत- डॉ. बाबासाहेव आंबेडकर** - डॉ. आरती महेशकर (सहा. प्राध्यापक) भगवंतराव कला महाविद्यालय, सिरोंचा जिल्हा. गडचिरोली	77-84
13	**Dr. Babasaheb Ambedkar- Life and Work** – Poonam Milind Kadam, C-4, Ganesh Complex, Behind Birla College, Kalyan (West) 421301.	85-88
14	**Dr. Ambedkar's Contribution to Nation-** Pooja Balu Khude, Room No. 50, Uday, Society Sevanagar, Golibar Road, Ghatkopar west, Mumbai - 400086	89-93
15	**डॉ. बाबासाहेव आंबेडकरांचे कृषी विषयक विचार** - डॉ. संजय मारोतराव महाजन,सहायक प्राध्यापक, अर्थशास्त्र विभाग श्री गोविंदराव मुनघाटे महाविद्यालय, कुरखेडा जि. गडचिरोली	94-97
16	डॉ. बाबासाहेव आंबेडकरांची मानवी मूल्ये व बौध्द तत्त्वज्ञान – डॉ. देवानंद वनदेव खोब्रागडे, एस.चंद्रा महिला महाविद्यालय आमगांव जि. गोंदिया	98-106
17	**The Source of the Fundamental Rights - Dr. B. R. Ambedkar** - Dr. Pramod D. Sardar, S. Chandra Mahila Mahavidyalaya, Amgaon	107-109
18	**Dr. B. R. Ambedkar's Vision** – Shivani Dhawan, Assistant Professor in English G.M.N College, Ambala Cantt	110-114
19	**Dr. Babasaheb Ambedkar – A Feminist** - Dr.Varsharani T.Waghmare & Dr. Vikas Mane	115-119
20	डॉ.बाबासाहेब आंबेडकरांचे वृत्तपत्रीय कार्य - प्रा.बाबासाहेब भानुदास खंडाळे, श्रीमती दानकुंवर महिला महाविद्यालय, जालना.	120-132

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे कौटुंबिक जीवन

प्रा. डॉ. विश्वनाथ आत्माराम दरेकार
सहाय्यक प्राध्यापक, राज्यशास्त्र विभाग
भगवंतराव कला व विज्ञान महाविद्यालय, एटापल्ली जि. गडचिरोली

प्रस्तावना-

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांच्या आजोबांचे नाव मालोजी सकपाळ होते. ते एक सेवानिवृत्त लष्करी शिपाई होते. त्यांच्या मुलांपैकी मिराबाई नावाची मुलगी आणि रामजी नावाचा मुलगा होता. रामजी सकपाळ हे सैन्यात नोकरीस होते. पूर्वी सैनिकांना लष्करी छावणीतील शाळातून सक्तीचे शिक्षण देण्याची ईस्ट इंडिया कंपनी सरकारने व्यवस्था केली होती. त्या व्यतिरिक्त लष्करी शिपायांच्या मुला मुलींसाठी दिवसाच्या शाळा होत्या तर प्रौढ नातलगांसाठी रात्रीच्या शाळा होत्या. रामजी सकपाळ ज्या पथकात सैनिक होते, त्याच पथकात योगायोगाने सुभेदार मेजर धर्मा मुरबाडकर यांची बदली झाली. ते मुरबाडकर महार कुटुंब ठाणे जिल्ह्यातील मुरबाडचे. मुरबाडकराचे कुल नाव पंडीत असे होते. त्या कुटुंबातील सातही बंधू सैन्यात सुभेदार, मेजर होते. त्यामुळे त्यांचे राहणीमान उच्च दर्जाचे होते. तसेच नाथपंथी असून त्यांच्या घरातील वातावरण धार्मिक स्वरूपाचे होते. रामजी सकपाळ यांचा तडफदार बाणा, महत्त्वकांक्षी स्वभाव आणि बांधेसूद शरीर होते. यामुळे धर्मा मुरबाडकर व रामजी सकपाळ यांच्यात संबंध दृढावले. धर्माजी मुरबाडकर यांची कन्या भिमाबाई यांच्याशी रामजी सकपाळांचा विवाह व्हावा असे वाटू लागले. पण मुरबाडकर कुटुंबातील इतर लोकांचा विरोध होता. कारण सपकाळ कुटुंब गरीब असल्यामुळे संबंध जोडू नये असे त्याचे मत होते. परंतु धर्माजी मुरबाडकर यांच्या थोरल्या मुलाने आपल्या वहिणीस रामजी सकपाळ हेच योग्य आहेत असा दुजोरा दिला आणि विवाह 1865 मध्ये झाला. रामजी सकपाळ यांचे वय वीस व भीमाबाईचे तेरा वर्षे होते. रामजी सकपाळ उद्योगी, महत्वाकांक्षी नि स्वतंत्र वृत्तीचे गृहस्थ होते. त्यांचे क्रिकेट, फुटबॉल खेळातील प्राविण्य पाहून एका लष्करी अधिकाऱ्याने रामजी ची शिफारस करून पुण्यातील पंतोजी शाळेत प्रवेश मिळवून दिला. तिथे शिक्षकांच्या व्यवसायाचे शिक्षण घेऊन लष्करी छावणीतील शाळेत ते मुख्य शिक्षक झाले. मुख्याध्यापकाचे काम त्यांनी जवळपास 14 वर्षे केले. चांगल्या सेवेमुळे त्यांना सुभेदार मेजर पदापर्यंत बढती मिळाली. 1890 पर्यंत रामजी सुभेदारांना 13 अपत्ये झाली. त्यापैकी बाळाराम, गंगा, रमाबाई, आनंदराव, मंजुळा, तुळसा ही मुले

CS CamScanner

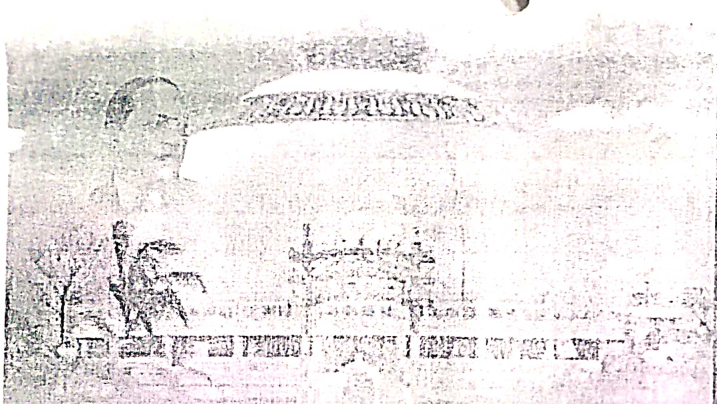

Principal
Bhamragarh Arts & Science
... Gadchiroli

ADHYAYAN

₹.600/-

ISBN : 978-93-91943-64-6

9 789391 943646

Adhyayan ***Publishers & Distributors***
4373/4B, 105, J.M.D House, Murari Lal Street,
Ansari Road, Darya Ganj, New Delhi – 110002 (INDIA)
Phone : 011-23263018, 9899349433
E-mail : adhyayanpublishers@yahoo.com
Website : www.adhyayanbooks.com

Dr. Babasaheb Ambedkar's Multidimensional Thoughts

Dr. Babasaheb Ambedkar's

Multidimensional Thoughts

Editors : Dr. Haresh T. Gajbhiye
Dr. Prafull T. Bansod
Dr. Anita V. Mahawadiwar

... Elapalli

Arts & Science College
SEAL
Rapalli

ISBN: 978-93-91943-64-6
EDITION: 2023

Edited Book

Dr. Babasaheb Ambedkar's Multidimensional Thoughts

Editors

Dr. Haresh T. Gajbhiye
M.Com., M.Phil., Ph.D.
Associate Professor & HOD of Commerce
Rashtrasant Tukdoji Mahavidyalaya
Chimur, Dist. Chandrapur

Dr. Prafull T. Bansod
M.A.(Marathi), M.Phil., NET., Ph.D.
Associate Professor of Marathi
Rashtrasant Tukdoji Mahavidyalaya
Chimur, Dist. Chandrapur

Dr. Anita V. Mahawadiwar
M.Com., Ph.D., M.A.(Eco.)
Assistant Professor of Commerce
Bhiwapur Mahavidyalaya
Bhiwapur, Dist. Nagpur

ADHYAYAN

Adhyayan Publishers and Distributors
New Delhi

SEAL

14.	भारताच्या आर्थिक विकासामध्ये डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे योगदान डॉ. हरेश टी. गजभिये	74
15.	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे शिक्षण विषयक विचाराची प्रासंगिकता डॉ. एन. एस. निरडे	80
16.	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे सामाजिक लोकशाही विषयीचे विचार प्रा. डॉ. विश्वनाथ आत्माराम दरेकर	84
17.	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांची आर्थिक क्रांती डॉ. उज्वला ते. कापगते (हांडेकर)	90
18.	अर्थतज्ञ- डॉ. बी. आर. आंबेडकर डॉ. आर. ए. फुलकर	98
19.	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर आणि कामगार कायदे प्रा. निखिल बाळकृष्ण पिसे	105
20.	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे आर्थिक विचार डॉ. विठ्ठल निळकंठ ठावरी	110
21.	राष्ट्र उभारणीत डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे योगदान डॉ. राजू वी. कसारे	117
22.	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे कामगार विषयक योगदान प्रा. ज्ञानेश्वर एन. कामडी	121
23.	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे शैक्षणिक विचार डॉ. हेमंतकुमार बागडे	125
24.	सामाजिक न्याय आणि डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर : एक चिकित्सक अध्ययन डॉ. सुभाष दौलतराव उपाते	131
25.	बहुस्तरीय वास्तव सांगणारे डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर प्रो. डॉ. रेखा बाबाजी मेश्राम	138
26.	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर आणि वैश्विक चळवळ डॉ. रवींद्र मुरमाडे	145
27.	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे राष्ट्र उभारणीत योगदान प्रा. मंजूषा भाऊरावजी कापसे	148
28.	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या आर्थिक विचारांचा अभ्यास प्रा. नितेश हलामी	154

 ISBN: 978-93-91943-64-6

Bhagwantrao Arts & Science College Etapalli SEAL

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे सामाजिक लोकशाही विषयीचे विचार

प्रा. डॉ. विश्वनाथ आत्माराम दरेकर

राज्यशास्त्र विभाग प्रमुख

भगवंतराव कला व विज्ञान महाविद्यालय, एटापल्ली, जि. गडचिरोली

Mob.: 9403110668, Email: profvadarekar@gmail.com

सारांश

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचा जन्म 1891 साली झाला. सामाजिक लोकशाहीवादी चळवळ ही ऑगस्ट बेबल (1840 ते 1913) या विचारवंतांच्या प्रयत्नातून उद्भवली. बेवलची अशी धारणा होती की सामाजिक लोकशाहीला अभिप्रेत असणारा समाजवाद हा शक्तीने न करता सनदशिर व विधीपूर्वक मार्गांनी प्रस्थापित व्हावा. सामाजिक लोकशाही या तत्वप्रणालीच्या प्रसार आणि प्रचारात जर्मन राजनैतिक तज्ज्ञ आणि विचारवंत एदू आर्ट बेर्नश्टाईन (1850-1932) याचे योगदान मोठे आहे. तो मुळात मार्क्सवादी होता. मार्क्सवादातील उणिवा लक्षात आणून व त्यात सुधारणा करून नवीन विचारसरणी प्रस्तुत केली. मार्क्सच्या भांडवलशाही व कामगारांचा सामाजिक दर्जा यांचा सखोल अभ्यास करून डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी सामाजिक लोकशाहीची संकल्पना मांडताना असे म्हटले आहे की सर्वसामान्यपणे राजकीय स्वातंत्र्य, समता व बंधुता तत्वाच्या ज्ञानकल्पनेपेक्षा अधिक व्यापक होती. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मानवी हक्क व लोकशाहीचे कडवे समर्थक होते. त्यांनी लोकशाहीच्या सामाजिक व आर्थिक बाजूवर जास्त भर दिला व बजावले की जर सामाजिक व आर्थिक लोकशाही नसेल तर राजकीय लोकशाही यशस्वी होऊ शकत नाही. लोकशाही म्हणजे सहजीवनाने राहण्याची एक पद्धती. लोकशाहीची मुळे सामाजिक संबंधात शोधायची असतात.

स्वातंत्र्याबरोबरच लोकांना देशाच्या सामाजिक व आर्थिक घडामोडीत भाग घेण्याची समान संधी मिळणार नसेल तर त्या स्वातंत्र्याचा विनाश होईल. लोकशाही यशस्वी करण्यासाठी समाजात प्रकर्षाने जाणवणारी उच्च-निचता, दडपलेला वर्ग व शोषित वर्ग समाजात असू नये. सर्व सुखसोई व सवलतीचा लाभ घेणारा एक वर्ग व केवळ हालअपेष्टा सहन करणारा व सुखसोईपासून वंचित असणारा दुसरा वर्ग अशी स्थिती समाजात असू नये. दारिद्रय, निरक्षरता व जातीय पृथगात्मता व न्यायाचा अभाव हे भारतीय लोकशाहीच्या वाटचालीतील प्रमुख अडथळे आहेत.

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांची ठाम धारणा होती की पारंपारिक समाजरचनेतून गरीब- श्रीमंत, उच्च-नीच, मालक - मजुर असे स्थायी स्वरूपाचे गर्व समाजात निर्माण होतात व टिकूनही राहतात. या समाजव्यवस्थेची रचना उतरंडीसारखी किंवा सीढीसारखी असते. अशा प्रकारे सामाजिक विषमता

ADHYAYAN

CERTIFICATE OF PUBLICATION

ADHYAYAN PUBLISHERS AND DISTRIBUTORS, NEW DELHI

प्रा. निलेश अरूण दुर्गे

Title : महिलांच्या आर्थिक विकासात डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे योगदान

Book : Dr. Babasaheb Ambedkar's Multidimensional Thoughts | ISBN : 978-93-91943-64-6

DATE :- 14 / 04 / 2023

R.K. Yadav
RAKESH KUMAR YADAV
DIRECTOR - AP&D,
NEW DELHI

DR. HARESH T. GAJBHIYE
EDITOR

Principal
Bhagwantrao Arts & Science
College Etapalli Dist.Gadchiroli

Bhagwantrao Arts & Science College Etapalli
SEAL

EDITION: 2023

Arts & Science College SEAL Etapalli

ISBN: 978-93-91943-64-6

Edited Book

Dr. Babasaheb Ambedkar's Multidimensional Thoughts

Editors

Dr. Haresh T. Gajbhiye
M.Com., M.Phil., Ph.D.
Associate Professor & HOD of Commerce
Rashtrasant Tukdoji Mahavidyalaya
Chimur, Dist. Chandrapur

Dr. Prafull T. Bansod
M.A.(Marathi), M.Phil., NET., Ph.D.
Associate Professor of Marathi
Rashtrasant Tukdoji Mahavidyalaya
Chimur, Dist. Chandrapur

Dr. Anita V. Mahawadiwar
M.Com., Ph.D., M.A.(Eco.)
Assistant Professor of Commerce
Bhiwapur Mahavidyalaya
Bhiwapur, Dist. Nagpur

ADHYAYAN

Adhyayan Publishers and Distributors
New Delhi

NAD-Chapter

ISBN: 978-93-91943-64-6

Arts & Science College SEAL Etapalli

महिलांच्या आर्थिक विकासात डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांचे योगदान

प्रा. निलेश अरूण दूर्गे

सहाय्यक प्राध्यापक (अर्थशास्त्र विभाग)

भगवंतराव कला व विज्ञान महाविद्यालय, एटापल्ली, जि. गडचिरोली

Mob.: 9421115541, Email: profnadurge@gmail.com

सारांश

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी स्त्रियांना व्यापक आर्थिक अधिकार असावेत तसेच स्त्रियांना शिक्षण, मानसिक विकास, कुटुंब नियोजन, समानतेचा अधिकार, संपत्तीचा अधिकार देण्याची शिफारस केली. स्त्रियांना हे अधिकार केवळ अत्याचार सहन करून मिळणार नाही तेही त्यांना मान्य होते म्हणून आंबेडकरांनी क्रांतिकारी व संघर्षाचा मार्ग आवश्यक मानला स्त्रियांना आर्थिक अधिकार देण्याच्या बाबतीत आंबेडकरांचे विचार अहिंसात्मक नव्हते, त्यांनी कायदा व संसदेच्या चौकटीत स्त्रियांना संपत्तीचा अधिकार देण्याचा मार्ग प्राप्त मानला. भारतात पुरुषप्रधान समाजरचनेने धर्मशास्त्राचा आणि मनुस्मृतीचा दाखला देऊन स्त्रियांचे हक्क नाकारले ते सर्व हक्क आणि अधिकार हिंदू कोड बिलाने स्त्रियांना दिले. यादवारे अनेक तऱ्हेचे मूलभूत अधिकार स्त्रियांना मिळून देऊन संपूर्ण भारतीय स्त्रियांच्या आर्थिक विकासाचा प्रगतीचा मार्ग मोकळा केला. आंबेडकरांनी आर्थिक क्षेत्रात स्त्रियांच्या भागीदारांचा विकास होण्यासाठी स्त्रियांना सामाजिक क्षेत्रात सुद्धा समानता दिली पाहिजे असे वाटत होते. स्त्रियांना स्वयंनिर्णयाच्या अधिकारापासून वंचित ठेवल्यामुळे राष्ट्रीय आर्थिक विकासाची गती रोखली आहे. आंबेडकरांच्या मते, कोणत्याही समाजाची प्रगती त्या समाजातील स्त्रियांची किती प्रगती झाली, त्याद्वारे राष्ट्राच्या प्रगतीचा स्तरही स्त्रियांच्या प्रगतीवर आधारित असतो. म्हणूनच डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे आर्थिक विचार आज जगासमोर अत्यंत महत्त्वपुर्ण आहे.

बीजशब्द: स्वावलंबन, भागीदारी, समान संधी, रोजगार, संपत्तीचा अधिकार

प्रस्तावना

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी सामाजिक, राजकीय, शैक्षणिक, कायदेतज्ञ अशा अनेक क्षेत्रात महत्त्वाची कामगिरी बजावली आहे. पण एक अर्थतज्ञ म्हणून त्यांची ओळख फार दुर्मिळ आहे. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी मांडलेले आर्थिक विचार हे अर्थतज्ज्ञांचे निकष पूर्ण करतात म्हणून आज जगासमोर त्यांना अर्थतज्ञ म्हणून आदर्श मानले जाते. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी सामाजिक दृष्ट्या महिलांची उन्नती व्हावी यासाठी प्रयत्न केले. त्यांनी भारतीय परंपरेतील मनुस्मृतीचा विरोध केला,